

De Bol

In mijn jongensjaren verslond ik met rode oortjes de avonturen van Robinson Crusoe. Het verhaal over zijn leven op een onbewoond eiland maakte grote indruk op me. Ik heb er altijd een sluimerend verlangen naar eenzame eilanden aan over gehouden. Zo zeer zelfs dat ik er in mijn dromen af en toe vertoef. Zonder uitzondering is zo'n droomeiland een smaragdgroen pareltje in de eindeloze blauwheid van oceaan en lucht. Een paradijselijk oord met wilde wouden vol vogelzang, omzoomd door een goudgeel zandstrand met wuivende palmen. De zon schijnt er altijd te schijnen. Ik weet het, het klinkt als een cliché, een reclame uit een goedkope reisgids. Geluk is soms banaal. Na het ontwaken kan ik me nooit herinneren wat ik daar doe, op mijn verre eiland. Het lijkt onbelangrijk. Er zijn, dat is waar het om gaat.

Mijn dagelijkse werkelijkheid is minder scheutig met onbewoonde eilanden, maar onlangs deed zich een buitenkansje voor. In het kader van een paddenstoeleninventarisatie voor stichting Het Zeeuwse Landschap bezocht ik met enkele anderen De Bol, het hoogste deel van een zandplaat in de Westerschelde. Om de broedende sterns tegen hoge vloedten te beschermen heeft men aan de westzijde van de plaat een zandrichel opgeworpen die langzamerhand is aangegroeid tot een reeks lage duinen. Jonge duinen kunnen interessant zijn voor paddenstoelen. Vandaar onze expeditie.

Als onze schipper zijn bootje de haven van Breskens uitstuurt is het laag water. De duinrichel is ver weg, een twijfelachtige, gele lijn tussen de grijze zeeën van water en lucht. Is daarginder echt land of is het een fata morgana? De meeuwen hoog in de lucht lijken al even verloren in de ruimte.

We varen langs een droog gevallen zandbank. Aan de rand liggen zes donkere hoopjes. Door de kijker blijken het zeehonden te zijn. Een grapjas balanceert op zijn bolle buik, staart en kop potsierlijk van de grond. Voor een kunststukje hoef je niet naar dierentuin of circus. Even later leggen we aan. De laatste meters waad ik door het water naar de oever. Nieuwsgierig beklim ik het eerste duintje. Aan de andere zijde ligt een uitgestrekte kwelder vol zeeasters, nu afstervend in ontelbare nuances van bruin maar een enkele plant is nog getooid met lila bloemen. Daarachter strekken zich de Hoge Platen uit, een eindeloze vlakte van zand en modder. De grote leegte. Wat een ruimte! Wat een oorverdovende stilte! Net het onbewoonde eiland van mijn dromen.

Maar wat heet onbewoond? Telkens trekken grote groepen wilde ganzen over ons heen naar het westen. Een prachtige zilverplevier staat met z'n snavel in de modder te peuren. De laatste schorrenbijen vliegen op de zeeaster. Vlakbij stijgen een paar wulpen op. Hun melancholieke roep versterkt de stilte, de heerlijke eenzaamheid.

Intussen concentreer ik me op de kleine wereld voor mijn voeten, speurend naar paddenstoeltjes tussen de helmpollen. En met succes, want we kunnen tijdens onze ontdekkingsreis vijftien soorten noteren. Een daarvan is de Helminktzwam, een ragfijn paddenstoeltje met een witpluizig hoedje dat nauwelijks tegen de woeste elementen lijkt opgewassen. Na deze mooie vondst richt ik me op om de omgeving weer in me op te nemen. In de vage zeenevels drijft een waanzinnig grote blokkendoos voorbij: een containerschip op weg naar de haven van Antwerpen. Verder weg en wazig glinsteren kronkelige buizen en opslagtanks van het industriegebied bij Vlissingen. Zijn het droombeelden uit een andere werkelijkheid?

Het zand onder mijn voeten is in ieder geval echt.

Eef Arnolds

De tekst is eerder verschenen in het tijdschrift Zens 10 nr 11. 2007.